

25 iunie, 2007

Dlui Rodrigo de Rato
Director General
Fondul Monetar Internațional
700 19th Street NW
Washington, DC 20431 SUA

Stimate Domnule de Rato,

Memorandumul anexat este o versiune actualizată a Memorandumului cu privire la Politicile Economice și Financiare (MEFP) pentru 2007. Memorandumul prezintă politicile și măsurile pe care urmează să le realizăm pe parcursul anului curent, pentru care solicităm susținerea Fondului Monetar Internațional, în baza programului de trei ani, susținut prin Mecanismul de finanțare pentru reducerea sărăciei și creștere economică (PRGF). Politicile date au fost elaborate în corespundere cu Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS), precum și în corespundere cu Planul de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană.

La moment, odată cu reducerea impactului șocurilor economice externe, Guvernul și Banca Națională a Moldovei consideră că toate eforturile noastre trebuie să se concentreze asupra atingerii scopurilor de bază ale programului, menite să promoveze creșterea economică durabilă și să reducă sărăcia. Pentru atingerea acestui obiectiv, politicile incluse în Memorandumul anexat își propun asigurarea stabilității macroeconomice și dezvoltării sectorului financiar, îmbunătățirea mediului de afaceri, inclusiv prin reducerea gradului de implicare a statului în economie. În afară de aceasta, în urma consultărilor cu Fondul Monetar Internațional, vom întreprinde măsuri suplimentare care ar putea fi necesare pentru atingerea obiectivelor propuse.

Solicităm prin prezenta finalizarea celei de-a doua evaluări din cadrul programului PRGF, precum și derogarea criteriului de performanță neonorat privind majorarea tarifelor la serviciile comunale până la nivelul de 55 la sută din suma necesară pentru acoperirea costurilor, până la finele lunii decembrie a anului 2006. Neonorarea criteriului de performanță a fost de natură tehnică, odată ce tarifele au fost majorate la 25 ianuarie, 2007, cu efect retroactiv, intrând în vigoare din 1 ianuarie, 2007. Tarifele pentru aprovizionare cu apă potabilă au fost majorate, începând cu 1 februarie, dar impactul financiar al acestei întârzieri a fost neînsemnat. De asemenea, regretăm că plafonul indicativ privind neacumularea arieratelor interne a fost depășit conform situației la finele lunii martie, 2007, din cauza întârzierii plății subvențiilor pentru compensarea majorării tarifelor pentru energia termică, de către Consiliul Municipiului Chișinău. Această întârziere a fost, de asemenea, de natură tehnică, decizia privind subvenționarea consumatorilor persoane fizice fiind luată cu mult timp după aprobarea bugetului municipal, în care nu a fost prevăzută, inițial, alocarea fondurilor respective. Problema dată va fi corectată cu prima ocazie, odată cu revizuirea bugetului municipal, pe

parcursul verii.

Vom comunica FMI toată informația necesară pentru monitorizarea progresului în realizarea programului și vom purta discuții cu Fondul privind cea de-a treia evaluare din cadrul programului PRGF până la sfârșitul lunii decembrie, 2007.

Ne angajăm să fim transparenți și, prin urmare, autorizăm FMI să disemineze MEFP și Memorandumul Tehnic de Înțelegere respectiv, precum și raportul personalului FMI care va fi examinat de Consiliul de Directori Executivi al FMI.

Cu sinceritate și profund respect,

Vasile Tarlev
Prim Ministru
Guvernul Republicii Moldova

/semnat/
Mihail Pop
Ministru
Ministerul Finanțelor

Leonid Talmaci
Guvernator
Banca Națională a Moldovei

Anexe: Memorandumul actualizat cu privire la Politicile Economice și Financiare
pentru 2007
Memorandumul Tehnic de Înțelegere

**MEMORANDUMUL ACTUALIZAT CU PRIVIRE LA
POLITICILE ECONOMICE ȘI FINANCIARE PENTRU ANUL 2007**

25 iunie, 2007

A. Introducere

1. Prezentul Memorandum constituie o actualizare a Memorandumului cu privire la politicile economice și financiare pentru 2007, prezentând un sumar al poziției noastre actuale privind obiectivele și prioritățile strategice ale Republicii Moldova pentru anul curent. Acum, după ce am trecut de cea mai dificilă perioadă de ajustare la șocurile externe – inclusiv cu ajutorul comunității internaționale, care a susținut eforturile de reformare în cadrul ședinței Grupului Consultativ din Bruxelles în luna decembrie, 2006 – principalul nostru obiectiv pentru anul 2007 este asigurarea atingerii scopurilor și priorităților cheie ale programului de trei ani susținut de mecanismul de finanțare pentru reducerea sărăciei și creștere economică (PRGF).
2. În anul 2006 dezvoltarea economiei naționale a fost influențată negativ de o serie de factori externi: în particular, de suspendarea exportului anumitor produse către Federația Rusă și dublarea prețurilor la resursele energetice importate din Rusia. Creșterea economică reală a fost mai mică decât în anii recentți și a constituit 4 la sută. Deficitul balanței comerciale a crescut cu 36,7%, importurile continuând să crească, iar exporturile fiind în descreștere ca urmare a suspendării exportului vinurilor moldovenești către Federația Rusă, precum și a dificultăților în penetrarea piețelor noi de desfacere. În mod similar, inflația a fost la nivel de 14,1 la sută la finele anului 2006 – o cifră considerabil mai mare decât în 2005 – în mare parte datorită eforturilor de ajustare la prețurile mai mari la resursele energetice importate.
3. Perspectivele economice s-au îmbunătățit recent, după ce s-a înregistrat un anumit progres în restabilirea relațiilor economice cu Federația Rusă. În particular, a fost semnat un acord pe termen mediu privind livrările de gaze naturale din Federația Rusă și au fost convenite unele principii comune care ar face posibilă reluarea exporturilor de producție vinicolă pe piața Rusiei. Deși exporturile în Federația Rusă s-au redus cu 47,6% în anul 2006, s-a înregistrat un anumit progres în privința diversificării exporturilor, volumul exporturilor în țările Europei Centrale și de Est a sporit cu 43,1%, iar în țările Uniunii Europene și în unele țări din CSI – cu 13,6%. Datorită eforturilor Băncii Naționale a Moldovei (BNM) de a steriliza lichiditatea excesivă de pe piață, îmbinate cu limitarea deficitului fiscal la 126,1 milioane lei (0,3 la sută din PIB) în anul 2006, la finele lunii martie 2007 inflația anuală s-a redus până la 11,2 la sută, iar inflația cumulativă pentru primul trimestru al anului 2007 a constituit 2,1 la sută comparativ cu 4,8 la sută în aceeași perioadă a anului precedent.

B. Performanțe în cadrul programului

4. Cu câteva excepții, Guvernul și BNM au realizat acțiunile stabilite în Memorandumul cu privire la politicile economice și financiare (MPEF) din 29 noiembrie, 2006. În particular, până la 31 martie curent:

- a. Parlamentul Republicii Moldova a aprobat legea prin care autoritățile publice locale, inclusiv Consiliul Municipal al mun. Chișinău, au fost obligate să aprobe tarifele pentru serviciile publice de alimentare cu energie termică și apă potabilă în conformitate cu metodologia aprobată de Agenția Națională de Reglementare în Energetică (ANRE).
- b. În conformitate cu prevederile noii legi, Consiliul Municipal al mun. Chișinău a aprobat tarifele noi pentru serviciile publice de alimentare cu energie termică în mărime de 100% față de nivelul de recuperare a costurilor. Dat fiind că sistemul de asistență socială direcționată nu a fost încă implementat, creșterea de preț pentru consumatorii persoane fizice este compensată temporar din bugetul municipiului; iar tarifele pentru întreprinderi și instituțiile sectorului bugetar nu sunt subvenționate. Astfel, tariful mediu ponderat la finele anului 2006 a constituit 59,5 la sută, depășind pragul de 55 la sută identificat în program. Tarifele pentru livrarea apei potabile rămân diferențiate pentru consumatorii persoane fizice și consumatorii persoane juridice, media ponderată constituind peste 70 la sută din nivelul de recuperare a costurilor. Municipalitatea va compensa creșterea tarifului pentru livrarea apei potabile doar pentru unele păături vulnerabile ale populației (așa ca pensionarii).
- c. Ministerul Finanțelor lucrează activ în vederea obținerii asistenței din partea Corporației Financiare Internaționale pentru pregătirea „Băncii de Economii” (BEM) pentru privatizare, graficul urmând să fie stabilit după finalizarea evaluării ce va fi realizată în anul 2007. Mai mult ca atât, câștigătorul tenderului pentru efectuarea evaluării a fost anunțat pe data de 29 decembrie, 2006.
- d. Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului, împreună cu Casa Națională de Asigurări Sociale, în coordonare cu Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Comerțului și Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, au aprobat un plan de acțiuni pentru asigurarea pe termen mediu a stabilității financiare a bugetului asigurărilor sociale de stat.
- e. În conformitate cu Legea nr. 223-XVI din 14 iulie, 2006, prin care au fost operate modificări la Legea Insolvabilității, Consiliul Creditorilor și-a încetat activitatea pe data de 30 septembrie, 2006, fiind ulterior desființat la 31 decembrie, 2006. Din acel moment, responsabilitățile de monitorizare a datoriilor fiscale și nefiscale au fost transferate către Inspectoratul Fiscal de Stat și instanțele de judecată.
- f. Către sfârșitul anului 2006 a fost finalizată cea de-a doua etapă a analizei funcționale – „pe verticală” – a instituțiilor subordonate și a unor servicii desconcentrate, în cadrul reformei administrației publice centrale. Analiza s-a

axat pe unitățile subordonate agențiilor centrale examinate la prima etapă, precum și pe unitățile ce nu au fost cuprinse de această analiză.

- g. Raporturile financiare între Banca Națională a Moldovei și Ministerul Finanțelor au fost modernizate prin semnarea, pe data de 12 decembrie, 2006, a unui acord de prestare a serviciilor contra plată de către Banca Națională a Moldovei Ministerului Finanțelor, precum și plății unor dobânzi la cote de piață pentru depozitele Guvernului plasate în contul Trezoreriei la BNM.
- h. La data de 7 decembrie, 2006 Parlamentul Republicii Moldova a aprobat Legea 382-XVI pentru modificarea și completarea Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, care stabilește că capitalul statutar al BNM urmează să fie majorat dinamic, odată cu creșterea bilanțului băncii, din contul reținerii profitului la BNM sau din contribuțiile Guvernului Republicii Moldova. În particular, capitalul statutar al BNM trebuie să constituie 10 la sută din obligațiunile monetare ale BNM (cu excepția obligațiunilor față de Guvernul Republicii Moldova și celor față de Fondul Monetar Internațional), în timp ce până la 50 la sută din profitul net poate fi reținut de BNM. Pentru ca nivelul necesar al capitalului statutar să fie atins la finele anului 2006, Guvernul a majorat capitalul Băncii Naționale a Moldovei cu 250 milioane lei, direct din bugetul de stat.
- i. La data de 2 aprilie, 2007 a fost instituit Comitetul Coordonator pentru supravegherea reformei în administrarea fiscală. Comitetul este format din reprezentanți ai Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, Ministerului Finanțelor, Ministerului Economiei și Comerțului, Ministerul Dezvoltării Informaționale, Aparatului Guvernului și exponenți ai asociațiilor profesionale și obștești. Concomitent, în cadrul IPFS a fost creat un grup de lucru care va gestiona reforma și va coordona lucrul cu donatorii externi.
- j. În luna decembrie a anului 2006 Parlamentul a aprobat o lege nouă cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat.

Realizarea a trei măsuri prevăzute în program a întârziat, față de graficul prevăzut de program. Aceste măsuri au fost deja realizate sau vor fi realizate în viitorul cel mai apropiat:

- La 4 mai, 2007 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind gestionarea și deetizarea proprietății de stat. Scopul acestei legi este revigorarea procesului de privatizare și îmbunătățirea gestionării proprietății publice. În particular, noua lege include o listă de active care nu vor fi supuse privatizării; toate celelalte active pot fi vândute. În afară de aceasta, în baza acestei legi, Guvernul a întocmit lista orientativă a actelor normative ce vor fi elaborate și apoi implementate, ce țin de domeniul gestionării patrimoniului public.
- Proiectul Legii cu privire la serviciul public și statutul funcționarului public va fi prezentat Parlamentului Republicii Moldova până pe data de 11 iunie, 2007. Prezentarea proiectului de lege a fost amânată pentru a permite incorporarea

recomandărilor experților OCDE-SIGMA. Proiectul Legii vizează: (i) crearea organului administrativ central responsabil de gestionarea personalului în cadrul serviciului public; (ii) recrutarea și promovarea în serviciul public în bază de merit; (iii) separarea funcțiilor politice de cele administrative.

- La 4 mai, 2007, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în prima lectură – iar în curând va adopta în lectura a doua – un set de acte legislative prin care se va institui Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), care va îmbina funcțiile exercitate în prezent de organele care supraveghează piața valorilor mobiliare, piața asigurărilor și fondurilor nestatale de pensii, piața asociațiilor de economii și împrumut, birourile de istorie de creditare și companiile ipotecare. Mandatul noii instituții de supraveghere a sectorului financiar nebanca nu se va extinde asupra sistemului bancar care va fi supravegheat în continuare de către Banca Națională a Moldovei. Inițial, legea prevede abilitarea CNPF cu dreptul de a suspenda licențele instituțiilor financiare non-bancare pe care le supraveghează, iar suspendarea activității nu poate fi revocată decât cu acordul CNPF. Începând cu luna octombrie, 2008, CNPF va fi unica instituție abilitată cu dreptul de a acorda și a retrage licențe operatorilor pe piața serviciilor financiare nebanca.

C. Obiectivele programului

5. Obiectivele principale ale Guvernului pentru anul 2007 au rămas neschimbate, în pofida șocurilor externe suportate pe parcursul anului precedent, efectul cărora persistă. Scopul nostru este reducerea sărăciei prin asigurarea unei stabilități macroeconomice și a unei creșteri economice durabile; sperăm să atingem acest scop, limitând implicarea Guvernului în economie, dezvoltând sistemul financiar, creând un mediu investițional favorabil, stimulând dezvoltarea businessului mic și mijlociu, reabilitând infrastructura, promovând exporturile, creând locuri noi de muncă în țară și oferind protecție socială păturilor vulnerabile ale populației. Aceste obiective, care includ și atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, sunt clar stabilite în Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS), realizarea căreia va continua și pe parcursul anului 2007, precum și în Planul de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană.

6. Deși realizarea SCERS a fost extinsă până la finele anului 2007, începând cu anul 2008 obiectivele Guvernului vor fi tratate în Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2008-2011 (PND), care actualmente este la etapa elaborării. Guvernul intenționează să se concentreze asupra unei liste succinte de priorități strategice, atât economice, cât și politice. Proiectul PND, care urmează să fie discutat în cadrul unui proces participativ, conține cinci priorități fundamentale:

- consolidarea unui stat democratic modern bazat pe principiul supremației legii;
- reglementarea conflictului transnistrean și promovarea reintegrării țării;
- sporirea competitivității economiei naționale;
- dezvoltarea resurselor umane, reducerea ratei șomajului și facilitarea incluziunii sociale; și
- promovarea dezvoltării regionale.

Unul din scopurile PND este integrarea într-o strategie de bază unică a angajamentelor externe cheie ale Republicii Moldova (fără substituirea documentelor de politici semnate la nivel bilateral) și stabilirea unui sistem unic de monitorizare a realizării acestor angajamente.

D. Politica fiscală

7. Politica fiscală pentru anul 2007 va rămâne austeră, dată fiind menținerea unei rate înalte a inflației și necesitatea de a asigura stabilitatea macroeconomică și de a consolida încrederea populației față de program în general. În acest context, Guvernul va menține un deficit bugetar la nivel de 0,5% din PIB.

8. Timp de mulți ani, salariile în sectorul bugetar au fost insuficiente pentru a atrage și păstra angajații calificați, mulți dintre aceștia optând pentru un loc de muncă peste hotare. Astfel, salariile în sectorul bugetar vor fi majorate, în mediu, cu 12 la sută în 2007 și cu 23 la sută în 2008, după ce în 2006 a fost efectuată o majorare substanțială a salariilor (cu 45 la sută). Pentru ca să putem finanța această majorare, noi vom fixa mărimea fondului de remunerare a muncii a guvernului central la circa 10 la sută din PIB. În continuare, guvernul intenționează să înceapă realizarea unui program de raționalizare a numărului și structurii angajaților publici pe termen mediu. Până la finele lunii septembrie, 2007, vom elabora o concepție multianuală, având scopul de a atrage și păstra cadrele cele mai performante și promițătoare. Concepția va include planuri referitor la un „recensământ” al cadrelor din sectorul bugetar, o examinare a remunerărilor salariale și nesalariale ale acestora și o evaluare a necesităților sectoriale în cadre de calificare înaltă. Deși, în caz de necesitate, suntem pregătiți să elaborăm concepția de sine stătător, sperăm să obținem susținerea partenerilor de dezvoltare în realizarea acestei sarcini, atât la nivel analitic, cât și – dacă va fi posibil – sub formă de susținere financiară pentru facilitarea reformei.

9. Pentru a promova investițiile străine și autohtone, am anunțat o reformă majoră a sistemului de impozitare a veniturii persoanelor juridice, precum și o amnistie largă a arieratelor fiscale și o liberalizare a reglementărilor privind legalizarea capitalului. Cota impozitului pe venitul persoanelor juridice va fi stabilită la nivelul de zero la sută, cu excepția plății dividendelor sau cazurilor când se înregistrează alte cheltuieli decât cele de afaceri, iar toate arieratele fiscale acumulate până în anul 2007 (inclusiv amenzile și penalitățile aferente neachitate până în momentul intrării în vigoare a legii) vor fi anulate. Înțelegem că aceste reforme presupun anumite riscuri, în special în ceea ce privește veniturile la buget; de aceea, suntem gata, dacă va fi necesar, să întreprindem măsuri compensatorii pentru a ne asigura că indicatorii fiscali și macroeconomici incluși în program vor fi respectați. Având în vedere că amnistia fiscală va fi un eveniment care nu se va mai repeta, intenționăm să accelerăm implementarea strategiei de consolidare a administrației fiscale. Astfel, până la finele lunii septembrie a anului 2007, vom adopta un plan de acțiuni pentru a perfecționa sistemul de gestionare a arieratelor fiscale care să includă îmbunătățirea sistemului de evidență contabilă a arieratelor fiscale, pentru a permite distingerea arieratelor după data formării lor, introducerea unor măsuri prompte și necondiționate de colectare forțată a arieratelor, adoptarea legislației în vederea scurtării și simplificării procedurii de anulare a arieratelor fiscale ce nu pot fi colectate, precum și consolidarea tuturor activităților fiscale autohtone de evaluare și colectare a datoriilor sub egida unei singure agenții. Anticipăm ca acest plan să fie realizat până la 31 martie, 2008. În cele din urmă, recunoaștem că legislația cu privire la legalizarea capitalului ar putea impune anumite riscuri legate de regimul de combatere a spălării banilor; de aceea,

intenționăm să accelerăm adoptarea modificărilor la Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (elaborată cu asistența FMI și a altor parteneri), și vom discuta cu MONEYVAL și partenerii bilaterali cheie implicațiile legalizării capitalului.

10. Guvernul consideră că o prioritate cheie rămâne a fi, în continuare, reducerea vulnerabilității Republicii Moldova față de modificarea prețurilor la resursele energetice pe plan internațional. Astfel, autoritățile vor continua să se asigure că tarifele la gazele naturale și la energia electrică vor rămâne la nivelul de recuperare deplină a costurilor, pentru toate categoriile de consumatori. În continuare, vom lua măsuri pentru majorarea treptată a tarifelor de furnizare a agentului termic și de aprovizionare cu apă până la nivelul de recuperare deplină a costurilor, perfecționând, în același timp, sistemul de asistență socială, pentru a ne asigura că gospodăriile sărace nu vor suferi nejustificat în urma acestor majorări. În particular, vom adopta metodologia pentru crearea sistemului de asistență socială nominală până la finele lunii septembrie a anului 2007 și vom introduce acest sistem în întreaga țară până la 30 septembrie, 2008. Dat fiind că întreprinderile și instituțiile din sectorul public achită curent tarife ce permit recuperarea deplină a costurilor, tarifele achitate de cetățeni vor fi majorate suficient pentru ca tariful mediu ponderat pentru toate categoriile de consumatori aprovizionați cu energie termică în Chișinău să acopere 70 la sută din costuri până la 30 septembrie, 2007. În conformitate cu Decizia Consiliului Municipal nr. 64/2 din 25 ianuarie, 2007, diferența dintre suma achitată de cetățeni și tariful ce asigură recuperarea deplină a costurilor va fi achitată din contul bugetului municipal. În cele din urmă, vom modifica legislația în vigoare pentru a asigura ca Agenția Națională de Reglementare în Energetică (ANRE) să stabilească în mod direct tarifele pentru aprovizionarea cu energia termică și pentru aprovizionarea cu apă și nu în mod indirect, prin intermediul administrației municipale, cum este în prezent.

E. Politici monetare și financiare

11. În anul 2007 Banca Națională a Moldovei va continua să promoveze o politică monetară austeră și prudentă, în scopul atingerii nivelului stabilit al inflației de 10%. Programul prevede că baza monetară se va majora cu 14,3 la sută în cursul anului, până la sfârșitul lunii decembrie 2007, iar ratele dobânzilor vor continua să fie pozitive în termeni reali. Acest obiectiv va fi atins prin aplicarea instrumentelor indirecte ale politicii monetare și va fi facilitat de poziția îmbunătățită a capitalului BNM, precum și de transferul depozitelor rămase ale Casei Naționale de Asigurări Sociale și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în contul trezorial unic de la BNM.

12. Scopul prioritar al politicii monetare este asigurarea stabilității prețurilor. Astfel, Banca Națională a Moldovei va continua menținerea unui regim flotant al cursului de schimb și va interveni pe piața valutară doar în scopul neadmiterii fluctuațiilor excesive ale monedei naționale, ceea ce, conform așteptărilor noastre, va permite creșterea rezervelor internaționale până la nivelul echivalent cu aproape trei luni de importuri scontate.

13. Examinăm posibilitatea trecerii la un cadru de țintire a inflației, într-un moment oportun din viitor. Deși înțelegem că Moldova încă nu este gata să treacă la țintirea inflației, totuși, întreprindem pași intermediari de îmbunătățire a cadrului de politică monetară, pentru a pune bazele țintirii inflației pe viitor. În acest context, în procesul sterilizării excesului de lichiditate, BNM va anunța fie dobânda maximă, fie volumul planificat de vânzări. Ulterior, începând cu

bugetul pentru 2008, Legea bugetului de stat nu va mai obliga BNM să re-emită bonurile de trezorerie de stat; iar coordonarea politicilor monetară și fiscală va ține de atribuțiile Comitetului de gestionare a lichidităților, din care fac parte reprezentanții ai BNM și ai Ministerului Finanțelor. Mai mult ca atât, pentru a asigura accesul BNM la instrumentele necesare pentru realizarea politicii monetare, până la 30 septembrie, 2007 Ministerul Finanțelor și BNM vor semna un plan de convertire a datoriei Guvernului față de BNM în hârtii de valoare, iar procedura de convertire va avea loc în primul trimestru al anului 2008.

14. După ce va fi adoptat setul de acte legislative prin care se instituie Comisia Națională a Pieței Financiare, se așteaptă că această instituție își va începe activitatea până la 31 august, 2007, inclusiv având dreptul de a suspenda licențele instituțiilor nebankare care încalcă normele prudențiale (și această suspendare nu poate fi revocată decât cu acordul CNPF). Legea specifică că CNPF va fi independentă financiar și operațional și că, odată ce va atinge capacitatea operațională deplină – nu mai târziu de 30 septembrie 2008 – ea va obține dreptul deplin să emită și să retragă licențe pentru toate tipurile de activitate financiară nebankară pe care le supraveghează.

15. Suntem hotărâți să privatizăm BEM unui investitor bancar strategic, după ce, până la finele anului curent sau, posibil, până la 30 septembrie, 2007, va fi efectuată o evaluare independentă a valorii de piață a BEM. În acest scop, am solicitat suportul Corporației Financiare Internaționale în pregătirea lansării BEM pe piață, la scurt timp după finisarea evaluării. Concomitent, Guvernul și BNM vor continua să se abțină de la acordarea unui regim preferențial băncii, inclusiv în ceea ce privește impozitarea, reglementarea prudențială sau accesul la resurse.

16. Am solicitat actualizarea evaluării în cadrul Programului de evaluare a sectorului financiar (FSAP), care va evalua progresul realizat în privința perfecționării reglementării prudențiale, transparenței drepturilor de proprietate în sectorul bancar și supravegherii sistemului non-bancar. Sperăm că actualizarea evaluării FSAP va avea loc în a doua jumătate a anului 2007.

F. Reforme structurale

17. Șocurile externe pe care Moldova le-a înfruntat în 2006 au accentuat necesitatea accelerării reformelor structurale pentru reluarea ritmului rapid de creștere economică. Prin urmare, în 2007 și pe termen mediu, intenționăm să preluăm măsuri îndrăznețe pentru a eficientiza funcționarea sectorului public și a îmbunătăți mediul de afaceri. Vom acorda o atenție deosebită măsurilor care au drept scop promovarea exporturilor și diversificarea piețelor de desfacere.

Politica comercială și promovarea investițiilor

18. Guvernul va continua implementarea Strategiei de atragere a investițiilor și promovare a exportului pentru 2006-2015. În anul 2007, prioritățile cheie sunt: (i) obținerea regimului de preferințe comerciale autonome cu UE; (ii) efectuarea unui studiu detaliat privind implicațiile economice ale integrării României în UE, pentru Moldova; (iii) crearea în 2008 a unor laboratoare acreditate de testare și asigurare a calității unor produse autohtone (începând cu vinul, cu extindere ulterioară asupra altor produse agricole), în conformitate cu standardele europene; (iv) implementarea reformei privind acordarea patentei de întreprinzător; și (v) elaborarea unor metode simplificate de evidență contabilă pentru unitățile comerciale mici și mijlocii.

19. În scopul sporirii investițiilor în infrastructură, Guvernul a elaborat o Concepție cu privire la parteneriatul public privat, care va oferi un spectru larg de instrumente și mecanisme de colaborare și interacțiune dintre sectorul public și privat. Concepția prevede că creanțele care ar putea apărea în acest proces vor fi raportate în mod transparent pieței financiare, precum și Parlamentului. Respectiv, după ce va fi adoptată legea corespunzătoare, intenționăm să ne consultăm cu experții FMI înainte de a încheia acorduri semnificative de parteneriat public privat. În acest context, ne vom consulta, de asemenea, cu experții FMI înainte de a intra în a doua fază a acordurilor de creditare semnate cu BERD și BEI, menite pentru realizarea proiectului de reabilitare a drumurilor (fiecare în valoare de 17,5 milioane euro), pentru a ne asigura că vom obține finanțare sub formă de grant suficientă pentru ca nivelul de concesionalitate al acestor proiecte să atingă pragul minim de 35 la sută.

20. Consolidarea businessului mic și mijlociu este unul din elementele cheie care va contribui la creșterea economică și reducerea sărăciei în Moldova. De aceea, pe parcursul anului 2007, vom implementa acțiunile prevăzute în Strategia de dezvoltare a businessului mic și mijlociu și prevederile Legii privind susținerea întreprinderilor mici și mijlocii.

Reforma administrației publice

21. Analiza funcțională a tuturor nivelelor administrației publice centrale a fost finalizată. În baza rezultatelor și recomandărilor, planificăm că în anii 2007-2008 vor fi întreprinse următoarele acțiuni: i) aprobarea mandatelor definitive ale instituțiilor respective; precum și ii) modificarea regulamentelor acestora cu scopul re-atribuirii responsabilităților și competențelor lor. În scopul coordonării politicilor, va fi creată o unitate de analiză și coordonare a politicilor în cadrul Aparatului Guvernului și, în urma evaluării experienței activității unităților-pilot care au fost create în 7 ministere, pot fi create unități de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor și în celelalte ministere. În cele din urmă, Guvernul intenționează să creeze o unitate la nivel central împuternicită să eficientizeze politicile și procedurile de personal în serviciul public.

Reforma regulatorie

22. Pe parcursul anului 2007 va continua cea de a doua etapă a reformei regulatorii prin revizuirea legislației conform prevederilor Legii cu privire la principiile și mecanismele de bază de reglementare a activității de întreprinzător. Guvernul va implementa Strategia Națională a Reformei Regulatorii, conform căreia va fi optimizat sistemul acordării patentelor

de întreprinzător. În mod similar, elemente din procedura „ghișeului unic” vor fi introduse în activitatea autorităților publice, inclusiv prin schimbul electronic de date. De asemenea, pentru a limita intervenția excesivă a statului în economie, va fi aplicată metodologia de Analiză a Impactului de Reglementare (AIR).

23. Guvernul va depune în continuare eforturi pentru optimizarea și facilitarea procedurilor de lichidare a afacerii. În acest context, vor fi întreprinse măsuri pentru simplificarea și scurtarea termenelor pentru lichidarea afacerii, inclusiv prin aplicarea principiului „ghișeului unic”.

Managementul finanțelor publice

24. Guvernul va continua procesul de îmbunătățire a managementului finanțelor publice prin reformarea instituțiilor bugetare și ajustarea cadrului legislativ la cerințele și standardele UE. Pe parcursul anului 2007, Ministerul Finanțelor, în colaborare cu Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină, va elabora (și va implementa până la 30 iunie, 2008), un sistem care va permite gestionarea veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS), precum și ale fondului asigurărilor obligatorii de asistență medicală prin Trezoreria de Stat, ceea ce va asigura reducerea la zero a soldurilor în băncile comerciale la sfârșitul fiecărei zile lucrătoare. La elaborarea bugetului de stat pentru 2008, Guvernul intenționează să continue eliminarea fondurilor speciale.

25. Odată cu pregătirea proiectului legii bugetului de stat pe anul 2008, Guvernul va prezenta, ca parte a documentației bugetare, o informație privind performanțele financiare în anul 2006 ale întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cota de participare majoritară a statului.

Tabelul 1. Acțiunile de prioritate, criteriile de performanță și indicatorii de monitorizare¹

Acțiuni de prioritate

Adoptarea de către Parlament a Legii privind CNPF care să stabilească că până la momentul când CNPF își va atinge capacitatea operațională deplină, CNPF va avea dreptul de a suspenda licențele instituțiilor financiare nebancare pe care le supraveghează pe motivul încălcării normelor prudențiale și că suspendarea activității nu poate fi revocată decât cu confirmarea din partea CNPF că normele prudențiale sunt respectate. Legea cu privire la CNPF va specifica, de asemenea, că CNPF va atinge capacitatea operațională deplină nu mai târziu de 30 septembrie, 2008 și din acel moment va căpăta dreptul deplin să emită și să retragă licențe. (pct. 14)

Aprobarea în Parlament a Legii privind gestionarea și deetatizarea proprietății de stat. (pct. 4)

Criterii de performanță structurală

Permanent

Guvernul și BNM vor continua să se abțină de la acordarea tratamentului preferențial Băncii de Economii (inclusiv prin facilități fiscale, reglementare prudențială și acces la resurse) (pct. 15).

31 august, 2007

În urma realizării măsurilor prevăzute la capitolul „Acțiuni de prioritate”, realizarea tuturor acțiunilor necesare pentru crearea CNPF, inclusiv numirea în funcție a președintelui CNPF și asigurarea capacității operaționale a CNPF, necesare pentru suspendarea licențelor instituțiilor financiare nebancare în cazul încălcării normelor prudențiale. (pct. 14)

30 septembrie, 2007

Adoptarea de către guvern a unei concepții de raționalizare a numărului și structurii angajaților publici pe termen mediu, cu scopul limitării fondului de remunerare a muncii a guvernului general la cel mult 10 la sută din PIB. (pct. 8)

Adoptarea unui plan de acțiuni – pe care sperăm să îl realizăm până la 31 martie, 2008 – pentru a perfecționa sistemul de gestionare a arieratelor fiscale care să includă îmbunătățirea sistemului de evidență contabilă a arieratelor fiscale, pentru a permite distingerea arieratelor după data formării lor, introducerea unor măsuri prompte și necondiționate de colectare forțată a arieratelor, adoptarea legislației în vederea scurtării și simplificării procedurii de anulare a arieratelor fiscale ce nu pot fi colectate, precum și consolidarea tuturor activităților fiscale autohtone de evaluare și colectare a datoriilor sub egida unei singure agenții. (pct. 9)

---

¹ Toate condițiile, asupra cărora s-a convenit în Memorandumurile cu privire la politicile economice și financiare din 14 aprilie și 29 noiembrie, 2006, rămân în vigoare, cu excepția celor modificate în prezentul Memorandum.

Indicatori structurali de monitorizare

Permanent

Tarifele pentru consumul de gaze naturale și electricitate se vor menține la nivelul de recuperare a costurilor. (pct. 10)

30 septembrie, 2007

Pe lângă proiectul legii bugetului de stat pe anul 2008, Guvernul va prezenta, ca parte a documentației bugetare, o informație privind performanțele financiare în anul 2006 ale întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cota de participare majoritară a statului. (pct. 25)

Ministerul Finanțelor și BNM vor adopta un plan de conversiune în hârtii de valoare a stocului rămas al creanțelor BNM față de Guvern. (pct. 13)

Guvernul a adoptat metodologia pentru sistemul de asistență socială nominală direcționată. (pct. 10)

Aprobarea de Parlament a Legii prin care ANRE ar stabili în mod direct tarifele de livrare a apei potabile și de furnizare a energiei termice, și nu indirect, prin Consiliul Municipal, cum este în prezent (pct. 10).

Majorarea suficientă a tarifelor pentru livrarea apei potabile și furnizarea energiei termice persoanelor fizice pentru a obține un tarif mediu ponderat plătit de toate categoriile de consumatori ai energiei termice în Chișinău egal cu 70 la sută din suma necesară pentru recuperarea costurilor (pct. 10).

În conformitate cu Decizia Consiliului Municipal nr. 64/2 din 25 ianuarie, 2007, diferența dintre suma achitată de persoanele fizice și tariful necesar pentru recuperarea costurilor este acoperită din bugetul municipal. (pct. 10)

31 decembrie, 2007

Transferarea soldurilor conturilor CNAS și CNAM la contul unic al Trezoreriei de stat la BNM. (pct. 11)

31 martie, 2008

Toate creanțele Guvernului față de BNM să fie convertite în hârtii de valoare. (pct. 13)

Implementarea unui sistem modernizat de gestionare a arieratelor fiscale care să includă îmbunătățirea sistemului de evidență contabilă a arieratelor fiscale, pentru a permite distingerea arieratelor după data formării lor, introducerea unor măsuri prompte și necondiționate de colectare forțată a arieratelor, adoptarea legislației în vederea scurtării și simplificării procedurii de anulare a arieratelor fiscale ce nu pot fi colectate, precum și consolidarea tuturor activităților fiscale autohtone de evaluare și colectare a datoriilor sub egida unei singure agenții. (pct. 9)

30 iunie, 2008

Introducerea sistemului prin care Trezoreria de Stat asigură reducerea la zero a soldurilor bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și ale fondului asigurărilor obligatorii de asistență medicală în băncile comerciale la sfârșitul fiecărei zile lucrătoare. (pct. 24)

30 septembrie, 2008

Introducerea sistemului de asistență socială nominală direcționată pe întreg teritoriul Republicii Moldova. (pct. 10)

---

* * *

MEMORANDUMUL TEHNIC DE ÎNȚELEGERE

1. Acest Memorandum Tehnic de Înțelegere (TMU) are drept scop definirea variabilelor determinate de țintele cantitative (criteriile de performanță și țintele indicative, vezi Tabelul 1) stabilite de Memorandumul cu privire la politicile economice și financiare (MEFP) și descrierea metodelor care trebuie utilizate pentru evaluarea performanței programului în raport cu aceste criterii.

I. ASUMĂRI PENTRU SCOPURILE PROGRAMULUI

2007

2. Debursarea creditului în valoare de 59,1 milioane dolari SUA.
3. Veniturile bugetului public național din privatizare în 2007 se vor cifra la 235 milioane lei.
4. Pentru scopurile monitorizării programului, componentele bilanțului contabil ale BNM denumite în dolari SUA vor fi convertite la cursul de schimb stabilit de program. Cursul de schimb stabilit de program pentru leul moldovenesc (MDL) în raport cu dolarul SUA este de 13,2911 lei pentru un dolar SUA. Pentru scopurile programului, sumele denumite în alte valute vor fi convertite în dolari SUA prin aplicarea cursului de schimb corespunzător încrucișat vizavi de dolarul SUA ($USD/€ = 1,2660$, $USD/£ = 1,8702$, $SDR/USD = 0,6773$).
5. Pentru a calcula ajustările pentru debursări din sursele externe în cazul în care acestea vor depăși sumele prevăzute de program, va fi utilizat cursul de schimb valabil la ziua debursării. Pentru a calcula ajustări în cazul insuficienței debursărilor în raport cu sumele prevăzute de program, pentru debursare va fi utilizat cursul de schimb asumat de program.

II. CERINȚELE PRIVIND PREZENTAREA RAPOARTELOR

6. Datele macroeconomice necesare pentru evaluarea criteriilor de performanță și a țintelor indicative în scopul măsurării performanțelor vor fi prezentate personalului FMI, incluzând, dar nefiind limitate la datele indicate în Tabelul 2. Autoritățile vor asigura remiterea promptă către personalul FMI a informațiilor vizând rectificarea datelor.

III. ȚINTELE ȘI DEFINIȚIILE PENTRU SCOPURILE PROGRAMULUI

Limita minimă a stocului rezervelor internaționale nete (NIR)

(în milioane lei)

poziția la	nivelele minime rezervele internaționale nete
31 martie, 2007	8500 (efectiv)
30 iunie, 2007	9483 (țintă indicativă)
30 septembrie, 2007	9830 (criteriu de performanță)
31 decembrie, 2007	10705 (țintă indicativă)

7. **Rezervele internaționale nete a BNM** în valutele convertibile sunt definite ca diferența dintre rezervele brute și pasivele în valutele convertibile. Pentru scopurile de monitorizare a acestui program, rezervele brute ale BNM sunt definite ca aurul monetar, disponibilitățile de DST, orice poziție de rezervă la FMI și disponibilitățile de valută ale BNM în valutele convertibile, inclusiv disponibilitățile de hârtii de valoare denumite în valutele convertibile utilizate liber pentru achitări la efectuarea tranzacțiilor internaționale, calculate reieșind din asumările programului la cursul de schimb bilateral. Din activele de rezervă se exclud subscrierile de capital la instituțiile financiare străine, activele ne-financiare pe termen lung, debursările mijloacelor de Banca Mondială sau orice altă instituție internațională, menite pentru recreditare și implementare a proiectelor, activele în valute neconvertibile și activele de rezervă depuse drept gaj pentru creditele externe sau altfel grevate, inclusiv plățile în valută străină cauzate de tranzacțiile cu active derivative (contracte de tip futures, forward, swap sau opțiuni). Pasivele de rezervă în valutele convertibile sunt definite ca utilizarea creditului FMI și pasivele BNM în valutele convertibile față de nerezidenți cu scadența inițială până la un an, inclusiv cele cu scadența inițială de un an. Din pasivele de rezervă se exclud pasivele cu scadența inițială mai mare de un an.

Plafonele activelor interne nete (NDA) și a bazei monetare a NBM

(în milioane lei)

poziția la	nivelul maxim NDA (țintă indicativă)	nivelul maxim baza monetară
31 martie, 2007	-2003 (efectiv)	6497 (efectiv)
30 iunie, 2007	-2468 (țintă indicativă)	7014 (țintă indicativă)
30 septembrie, 2007	-2606 (criteriu de performanță)	7,223
31 decembrie, 2007	-3261 (țintă indicativă)	7443

8. **Baza monetară** este definită ca circulație monetară (în afară băncilor), numerar în casa băncilor, total rezerve obligatorii și soldul aflat la conturile corespondente în lei ale băncilor la BNM.

9. **Activele interne nete ale BNM** sunt definite ca diferența dintre baza monetară (vezi definiția din pct. 8) și activele externe nete ale BNM.

10. **Activele externe nete ale BNM** sunt definite ca rezerve brute în valute convertibile (conform definiției din pct. 7) plus active externe în valute neconvertibile, fonduri debursate de Banca Mondială sau alte instituții internaționale, destinate pentru recreditare și implementarea proiectelor, și activele externe gajate sau grevate într-un alt mod, inclusiv cereri în valută străină care rezultă din tranzacțiile cu activele derivative și alte active externe nete minus obligațiunile în valută străină ale BNM față de nerezidenți.

Limita minimă a totalului soldului de casă al bugetului public național
(în milioane lei)

Soldul de casă	
Schimbare cumulativă din 31 decembrie, 2006	
31 martie, 2007 (criteriu de performanță)	386 (efectiv)
30 iunie, 2007 (țintă indicativă)	-248
30 septembrie, 2007 (țintă indicativă)	-238
31 decembrie, 2007 (țintă indicativă)	-233

11. Definiția **guvernul general** include bugetele guvernelor central și local. Totodată, bugetul public național include fondul de asigurare socială, fondul de asigurare în medicină, fondurile speciale și extrabugetare și proiectele investiționale finanțate din exterior. Bugetul guvernului local include fonduri speciale și extrabugetare. Autoritățile vor informa personalul FMI despre apariția fondurilor speciale sau extrabugetare noi care pot fi create pe parcursul programului în scopul executării operațiunilor cu caracter fiscal și vor asigura includerea acestor fonduri în bugetul public național. Se exclud orice entități de stat care au un statut juridic separat. Creditarea netă de către sistemul bancar a guvernului general este definită ca datorii restante ale sectorului bancar față de guvernul general (cu excluderea cererilor asociate cu dobânda calculată, plățile fiscale și contribuțiile la Fondul social ale băncilor comerciale și acordarea creditelor de către băncile comerciale din contul creditelor externe), inclusiv overdraft-uri, credite directe și disponibilități de hârtii de valoare de stat minus depozitele guvernului general (cu excluderea dobânzii calculate la depozitele guvernului și inclusiv conturile proiectelor investiționale finanțate din surse externe)². Ministerul Finanțelor va pune la dispoziție date cu privire la valorile mobiliare de stat deținute și cu privire la proiectele investiționale finanțate din surse externe.

² Pentru calculul sumei nete a creditului acordat Guvernului de către sistemului bancar vor fi excluse conturile 1731, 1732, 1733, 1735, 1761, 1762, 1763, 1801, 1802, 1805, 1807, 2711, 2717, 2721, 2727, 2732, 2733, 2796, 2801 și 2802.

12. **Limitele trimestriale ale sumei deficitului de casă al guvernului general** sunt cumulative și vor fi monitorizate **din punct de vedere financiar** ca suma creditului net al sistemului bancar față de guvern (cu excluderea schimbării stocului hârtiilor de valoare de stat emis pentru scopurile recapitalizării băncii centrale), plasarea netă de către guvernul general a hârtiilor de valoare în afara sistemului bancar național, alte credite nete acordate guvernului general de sectorul nebancaer național, mijloace obținute de guvernul general din contul datoriei externe³ pentru susținerea directă a bugetului și pentru implementarea proiectelor specifice minus datoriile achitate și veniturile din privatizare obținute în rezultatul vânzării activelor de stat, după deducerea costurilor direct asociate cu vânzarea acestor active.

13. **Limitele trimestriale pentru valoarea cheltuielilor salariale din contul bugetului general** au caracter cumulativ și sunt măsurate ca suma tuturor salariilor, premiilor și altor tipuri de remunerare, a contribuțiilor la fondul social în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale și a contribuțiilor în adresa Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, plătite tuturor angajaților din sectorul bugetar, conform definiției din pct. 11, cu excepția salariilor angajaților Casei Naționale de Asigurări Sociale și ai Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. Pentru anul 2006, suma totală a cheltuielilor salariale din contul bugetului general, în baza acestei definiții, a constituit 4183 milioane lei.⁴

Limitele pentru valoarea cheltuielilor salariale din contul bugetului general (în milioane lei)	
Modificarea cumulativă în raport cu situația la 31 decembrie, 2006	țintă indicativă
31 martie, 2007 (efectiv)	1093
30 iunie, 2007	2430
30 septembrie, 2007	3635
31 decembrie, 2007	4966

14. **Hârtii de valoare de stat** în formă de obligațiuni cu cupon zero vândute cu o reducere vizavi de valoarea lor nominală vor fi tratate ca articole de finanțare în evidența fiscală, prin înregistrarea sumelor de facto obținute de la cumpărători. La data de răscumpărare, valoarea de vânzare va fi înregistrată ca amortizare, iar diferența între amortizare, astfel definită, și valoarea nominală va fi înregistrată ca achitare a dobânzii la datoria internă.

15. **Limitele datoriei externe** se aplică la (i) contractarea sau garantarea datoriei externe neconcesionale pe termen scurt (cu scadența inițială până la și inclusiv un an) și (ii) contractarea sau garantarea datoriei neconcesionale pe termen mediu și lung cu scadența inițială mai mare de un an. Limita este egală cu zero, cu excepția proiectului de reabilitare a drumurilor, finanțat parțial de către Banca Europeană de Investiții (BEI) – 30 milioane euro – și de Banca Europeană pentru Reconstrucții și Dezvoltare (BERD) – 30 milioane euro, precum și a proiectului în domeniul ocrotirii sănătății finanțat de către Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (BCE) – 9 milioane euro. Primele faze ale proiectului de reabilitare a drumului, finanțate de BERD și BEI (câte 12,5 milioane euro din partea fiecărei bănci) nu au element de cofinanțare în bază de grant, dar se așteaptă că fazele nr. 2 (câte 17,5 milioane euro din partea fiecărei bănci) vor include cofinanțare în bază de grant, suficientă pentru a aduce nivelul total

³ Datoria este definită în sensul prezentat în trimiterea nr. 3; vezi aliniatul privind plafonul datoriei externe.

⁴ Pentru calcularea sumei totale a cheltuielilor salariale din contul bugetului general vor fi folosite următoarele conturi ale Guvernului central, guvernului local și fondurilor speciale din cadrul sistemului Trezoreriei de Stat a Ministerului Finanțelor: 111, 112, 1161.

de concesionalitate al proiectului la faza a doua cel puțin la nivelul de 35 la sută. Datoria pe termen scurt include toate obligațiile pe termen scurt cu excluderea creditelor comerciale de import. Datoria pe termen scurt denominată în alte valute decât dolarul SUA va fi convertită în dolari SUA la cursul de schimb prevalent la data debursării. Datoria pe termen mediu și lung denominată în alte valute decât dolarul SUA va fi convertită în dolari SUA conform cursului de schimb încrucișat efectiv.

Plafoanele pentru contractarea sau garantarea datoriilor externe neconcesionale ale guvernului general (în milioane de euro)			
	Proiectul de reabilitare a drumurilor finanțat de BERD și BEI	Proiectul în domeniul ocrotirii sănătății finanțat de BCE	Altele
Modificarea cumulativă în raport cu 31 decembrie, 2006			
31 martie, 2007 (criteriu de performanță)	0	0	0
30 iunie, 2007 (țintă indicativă)	60	9	0
30 septembrie, 2007 (criteriu de performanță)	60	9	0
31 decembrie, 2007 (țintă indicativă)	60	9	0

16. Noțiunea de **datorie** se aplică așa cum este definită la punctul nr. 9 din Liniile directoare ale FMI privind criteriile de performanță referitoare la datoria externă, adoptate la 24 august, 2000 (Decizia nr. 12274-(00/85)⁵. Acest criteriu de performanță se aplică nu numai la datorie în sensul exprimat mai sus, ci și la angajamentele contractate sau garantate pentru care nu a fost primită valoarea.

17. Pentru scopurile programului, **garantarea** unei datorii apare din orice angajament legal explicit al guvernului sau al BNM, sau al altei instituții care acționează din numele guvernului de a deservi o astfel de datorie în cazul neachitării din partea recipientului.

18. **Concesionalitatea** va fi calculată prin aplicarea ratelor de scont pentru valutele specifice pe baza ratelor de referință pentru dobânzile comerciale (CIRR) ale OECD. Media CIRR de zece ani va fi utilizată ca rată de scont pentru evaluarea concesionalității creditelor cu scadența inițială de cel puțin 15 ani, iar media CIRR de șase luni va fi utilizată pentru evaluarea concesionalității creditelor cu scadența inițială de mai puțin de 15 ani. Atât la media de zece ani, cât și la cea de șase luni se vor aplica următoarele marje: 0,75 procente pentru perioada de rambursare mai mică de 15 ani; 1 procent pentru perioada de 15–19 ani; 1,15 procente pentru perioada de 20–30 ani și 1,25 procente pentru perioada de mai mult de 30 ani. Conform acestei definiții, numai împrumuturile cu elementul nerambursabil de cel puțin 35 procente din

⁵ Datoria este definită ca obligație curentă, adică obligație convențională, creată în baza contractului prin furnizarea valorii, fie în forma activelor (inclusiv valutele) sau serviciilor, care solicită de la cel obligat să efectueze una sau mai multe plăți în forma activelor (inclusiv valutele) sau serviciilor, la un moment dat în viitor; aceste plăți vor fi utilizate pentru achitarea obligațiilor aferente sumei principale și/sau dobânzii asumate în baza contractului. Datorii, penalități și recuperarea pierderilor în bază hotărârii instanței judecătorești cauzate de neachitări în cadrul obligațiunilor contractuale care constituie datoria se consideră datorie. Neachitarea unei astfel de obligații care, conform acestei definiții, nu se consideră datorie (de exemplu, achitarea contra livrării) nu va conduce la crearea datoriei.

valoarea totală a împrumutului vor fi excluse din plafoanele stabilite la împrumut. Plafonul datoriei nu se va aplica la împrumuturi clasificate ca obligații ale BNM față de rezervele internaționale.

19. Pentru scopurile programului, stocul datoriei externe include toate angajamentele față de deservirea datoriei cu termenul expirat (rambursarea sumei principale a împrumutului și achitarea dobânzii) care apar în legătura cu orice datorie contractată sau asumată de Guvernul Republicii Moldova sau de BNM, sau de orice altă instituție care acționează din numele Guvernului Republicii Moldova. Plafonul privind achitarea noilor datorii externe va fi aplicat permanent, pe întreaga durată a aplicării mecanismului de facilitare. Plafonul nu se aplică la achitarea datoriei externe care apare din renegocierea datoriei externe cu creditorii externi, inclusiv cu creditorii-membrii Clubului de la Paris; și în mod specific, la achitarea datoriei externe în cazul în care creditorul este de acord cu amânarea achitării până la inițierea negocierilor.

20. Datoriile aferente cheltuielilor sunt definite ca diferența între obligațiile de plată scadente și achitățile efectuate real. Acestea pot să apară la orice articol de cheltuieli, inclusiv transferturi, deservirea datoriei, salarii, pensii, achitarea consumului de energie sau plata pentru bunuri și servicii. Datorii aferente cheltuielilor la plata bunurilor și serviciilor prestate de furnizori, sunt definite ca obligații față de furnizori datorate, dar neachitate timp de o perioadă mai mare de 30 de zile, și care sunt necontestate. Datorii acumulate între bugetul de stat, guvernele locale, fondul social, fondul de asigurări în medicină și fondurile extrabugetare nu se includ în plafonul datoriilor aferente cheltuielilor bugetului public național.

IV. AJUSTĂRI

21. În cazul în care suma veniturilor din privatizare vor depăși asumările utilizate pentru scopurile programului, limita deficitului de casă a bugetului public național va fi majorată cu suma respectivă, până la atingerea sumei cumulative de 125 milioane de lei.

22. În cazul în care debursările împrumuturilor externe vor depăși asumările utilizate pentru scopurile programului, plafonul deficitului de casă al guvernului general va fi majorat cu o valoare corespunzătoare până la limita cumulativă de 188 milioane de lei. În cazul insuficienței debursărilor, plafonul va fi diminuat cu sumă deplină.

23. Plafonul deficitului total de casă ale guvernului general va fi majorat cu valoarea banilor gheață plătiți pentru recapitalizarea BNM sau cu valoarea nominală a hârtiilor de valoare de stat emise pentru aceleași scopuri.

Tabelul 1. Moldova: Criteriile cantitative de performanță și țintele indicative, 31 decembrie, 2006 – 31 decembrie, 2007 1/ 2/

	31/12/2006	31/03/2007	30/06/2007	30/09/2007	31/12/2007
	țintă indicativă	preliminar	țintă indicativă	țintă indicativă	țintă indicativă
	EBS/06/154	EBS/06/154	EBS/06/154	EBS/06/154	EBS/06/154
	efectiv	revizuit	revizuit	revizuit	revizuit
1. Criteriile cantitative de performanță					
Limita minimă a soldului fiscal guvernului general	-210	...	-248	-238	-233
<i>Limita minimă ajustată pentru soldul fiscal al guvernului general</i> 3/ 4/	-488	-133	386	...	...
		(milioane lei, dacă nu este indicat altfel)			
Plafonul activelor interne nete ale BNM (nivelul)	-768	-1728	-2003	-1174	-26069
Limita minimă a rezervelor internaționale nete ale BNM (nivelul)	7380	8260	7967	8207	9830
Plafonul datoriei externe neconcesionale contractate sau garantate de guvernul general (milioane euro) 5/	0	0	0	0	69
Proiectul de reabilitare a drumurilor finanțat de BERD/BEI	...	...	...	...	60
Proiectul în domeniul ocrotirii sănătății finanțat de BCE altele	...	...	...	9	9
			0	0	0
2. Criteriile de performanță permanente					
Plafonul acumulării stocului datorii externe	0	0	0	0	0
		(milioane lei, dacă nu este indicat altfel)			
3. Țintele indicative					
Plafonul bazei monetare	6612	6512	6497	7033	7255
			(milioane lei)		
			6886	7014	7223
					7443

(nivelul)													
Plafonul schimbării stocului datoriilor interne aferent cheltuielilor guvernului general	0	0	0	161	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plafonul valorii cheltuielilor salariale din contul bugetului general	...	4183	...	1093	...	2430	...	3635	...	4966	...	...	4966

4. Asumări de bază

	(milioane lei, dacă nu este indicat altfel)												
Finanțarea concesională a datoriei externe	387	410	184	78	319	370	472	491	703	705			
în milioane dolari SUA	29	31	13	6	22	30	32	40	46	57			
Venituri în urma privatizării	28	168	0	67	40	107	80	162	155	235			

Sursă: autoritățile Republicii Moldova și estimările personalului FMI.

1/ Cifrele pentru anul 2007 se referă la fluxurile cumulative începând cu sfârșitul anului 2006, cu excepția cazurilor indicate. Criteriile cantitative de performanță sunt calculate în baza cursului de schimb estimat la nivel de 13,2911 lei/dolar SUA.

2/ Toate variabilele sunt stocuri, cu excepția soldului fiscal al guvernului general și a împrumuturilor concesionale în cadrul datoriei externe, care reprezintă fluxuri.

3/ În cazul în care debursările datoriei externe vor depăși asumările utilizate pentru scopurile programului, plafonul deficitului de casă a guvernului general va fi majorat cu o valoare corespunzătoare până la limita cumulativă de 188 milioane lei. În cazul insuficienței debursărilor, plafonul va fi diminuat cu sumă deplină.

4/ Conform prevederilor TNMU, limita deficitului bugetar a fost majorată de la 250 milioane de lei pentru a încorpora suma plătită pentru recapitalizarea BNM.

5/ Vezi MEFP, pct. 19, și TMU, pct. 15.

Tabelul 2. Moldova: Datele solicitate de personalului FMI

Articol	Periodicitate
Datele fiscale (a se prezenta de Ministerul Finanțelor)	
Operațiunile bugetului public național: venituri, cheltuieli și finanțare (funcțională și economică).	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Cheltuieli salariale din contul bugetului general	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Datoria internă	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Arieratele interne	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Venituri din privatizare vărsate în buget (în lei și în valută străină, fără costul tranzacției de vânzare)	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Datele monetare (a se prezenta de BNM)	
Sinteza monetară a BNM	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână după sfârșitul fiecărei săptămâni
Sinteza monetară vizând sistemul bancar	Săptămânal, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei săptămâni
Cerințele nete vizavi guvernul general (BNM și băncile comerciale)	Săptămânal, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei săptămâni
Indicatorii financiari a băncilor comerciale (Departamentul supraveghere bancară al BNM)	Lunar, nu mai târziu de patru săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Fluxuri de numerar în valutele străine	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Operațiuni valutare (datele BNM)	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Datele pieței valutare (volumul vânzărilor, intervenții, cursul de schimb)	Zilnic, nu mai târziu de 12 ore după sfârșitul zilei
Operațiuni de sterilizare efectuate de BNM	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână după sfârșitul fiecărei săptămâni
Tranzacții pe piața interbancară (volumul, ratele medii)	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână după sfârșitul fiecărei săptămâni
Balanța de plăți (a se prezenta de BNM)	
Datele contului curent și ale contului de capital	Trimestrial, nu mai târziu de șase săptămâni după sfârșitul fiecărui trimestru
Transferturi/remitențe prin intermediul sistemului bancar	Lunar, nu mai târziu de șase săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Datele privind datoria externă (a se prezenta de MF)	
Informații vizând noile împrumuturi externe contractate sau garantate de guvern.	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Deservirea datoriei: total spre achitare, cu indicația creditorilor, și real achitată	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Debursarea granturilor și creditelor, cu indicația creditorului	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Alte date (a se prezenta de Biroul Național de Statistică)	
Indicele prețurilor de consum (general)	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei luni.
Conturile naționale, cu indicația sectoarelor de producere, în termeni nominali și reali	Trimestrial, nu mai târziu de trei luni după sfârșitul fiecărui trimestru
Datele vizând exportul și importul, cu indicația valorii, volumului și valorilor de unitate, cu indicația principalelor categorii și țări	Lunar, nu mai târziu de două luni după sfârșitul fiecărei luni